

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԵՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒՆԵԱՆ ԱՌԹԻՒՆ

Նոյեմբեր 13ի կիրակիի յետ միջօրէին, էջմիածնէ ստացուեցաւ Նոյ. 12 թուակիր հետեւեալ հեռագիրը, ֆրանսերէն, ստորագրուած՝ Պր. Թորոս Ծառմանեանէ, որ Երուսաղէմի Հայ հասարակութեան ներկայացուցիչն էր Ազգ. Եկեղ. Ընդհ. Ժողովին մէջ.

Խորէն Արքեպիսկոպոս ընտրուեցաւ կաթողիկոս. ընտրուեցաւ նաեւ Հոգեւոր Գեւազոյն Խորհուրդը. օծումը կը կատարուի վաղը:

Այս հեռագիրը ստացուելուն պէս, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ինչան ուրախութեան, անմիջապէս հնչեցնել տուաւ Մայր Տաճարին զանգակները. պատրիարքարանի մեծ դահլիճը հրաւիրեց ամբողջ Միաբանութիւնը. հրապարակաւ կարգաց աւետաւոր հեռագիրը. ընտրութեան այս բարեկաջող արդիւնքին առթիւ խնդութեան և շնորհաւորութեան ուղերձ մ'ըրաւ. Միաբանութիւնը համախումբ երգեց «Էջ միածինն ի Հօրէն» շարականը, և «Պահպանիչ» ողբ և Հայր մեր» ողբ վերջ գտաւ զուամարումը:

Յաջորդ օրը, 14 Նոյեմբեր, Ս. Պատրիարք Հայրը հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Ն. Օծութեան՝ նորընտիր Ս. Հայրապետին ի Ս. էջմիածին, լատինատառ՝ հայերէն բառերով:

Հայկական Սիոն ցնծագին ողջունէ զտրմանաւոր ընտրութիւն եւ զօծումն Վեհիկ յԱթոռ Հայաստանեայց. մատուցանեմ զհաւաստի շնորհաւորութեան, հնազանդութեան, մեծաբանաց:

Օր մը ետքը, Նոյ. 15ին, Ս. Պատրիարքը էջմիածինէն ստացաւ Նոյ. 14 թուակիր հետեւեալ հեռագիրը, ֆրանսերէն, ստորագրուած՝ Տ. Գարեգին Արքեպս. Յովսէփեանէ, որ ներկայացուցիչ էր ընտրուած Երուսաղէմի Միաբանութեան, Ազգ. Եկեղ. Ընդհ. Ժողովին մէջ.

Խորէն Արքեպիսկոպոս կաթողիկոս ընտրուեցաւ Նոյ. 12ին, եւ օծուեցաւ Նոյ. 13ին. ընտրուեցաւ նաեւ Հոգեւոր Գեւազոյն Ժողովը:

Երկու հեռագիրներ ևս Տնօրէն Ժողովոյ նիստին մէջ արձանագրուելէ վերջ, որոշուեցաւ Նոյ. 20ի կիրակիին, Ս. Պատրիարքի ատեն Հոգեհանգիստ կատարել Հոգեւոյն Տ. Գեորգ Ե. կաթողիկոսին համար, ինչպէս նաեւ զոհարանական հանդիսաւոր մաղթանք նորընտիր Հայրապետին զօհակալութեան առթիւ, և այդ օրը առաջին անգամ յիշել Ն. Ս. Օծութեան անունը, ի ժամ Ս. Պատրիարքի, և եկեղեցական պաշտամանց աղօթքներու և քարոզներու մէջ: — Ըստ այսմ գրաւոր հրահանգ տրուեցաւ բոլոր Ս. Տեղեաց Տեսչութեանց և Պատրիարքութեանս թեմական վայրերու եկեղեցիներուն:

Նոյն օրը, այդ զոյգ պաշտամունքները մեծագոյն հանդիսաւորութեամբ կատարուեցան Ս. Յակոբեանց մայր տաճարին մէջ, Ժողովուրդի խումբն բազմութեան մը ներկայութեամբ: Ծառը ընթերցուածէն վերջ կատարուեցաւ Հոգեհանգստեան պաշտօն: «Նւս առաւել»էն անմիջապէս առաջ Ս. Պատրիարք Հայրը Աթոռէն խօսեցաւ սրտագրաւ քորով մը. բացատրեց այս ընտրութեան իմաստը ազգային և եկեղեցական տեսակէտով. խօսեցաւ Ամենայն Հայոց Հայրապետական Աթոռոյ նշանակութեան մասին, շեշտելով անոր ներկայացուցած գաղափարը, իրեն խորհրդանշան միութեան և հոգեւոր կեանքի ամբողջ Հայութեան. յարգանք ընծայեց հանգուցեալ կաթողիկոսի յիշատակին եւ սրտեռանդն մաղթանքներ ըրաւ նորընտիր Ս. Հայրապետի կենաց և արդիւնալից գործունէութեան համար: Քարոզէն անմիջապէս վերջ կատարուեցաւ զօհարանական մաղթանք, որմէ յետոյ առաջին անգամ Ս. Պատրիարքի միջոցին յիշատակուեցաւ Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոսի անունը:

Նոյն օրը Ս. Պատրիարք Հայրը Ն. Ս. Օծութեան՝ Վեհ. Արքեպս. Հայրապետին ուղղեց իր և Միաբանութեան կողմէ շնորհաւորական յարգանաց գրաբար գրութիւն մը:

ՎԱՐՁԱԿԱՆ, ԺՈՂՈՎԱԿԱՆ

ԵՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Աթոռոյ Տնօրէն Խորհուրդը նշանակեց ամսայ ընթացքին, իրրեւ վարչական մարմին գումարուեցաւ եօթն անգամներ, իսկ իրրեւ հոգեւոր ատեան՝ երեք անգամներ, և զբաղեցաւ Ս. Տեղեաց, կալուածական, վարչական, թեմական, մատակարարական, ամուսնական և ժառանգական գործերով:

● 1 նոյ. Դշ. — Սրբազան Պատրիարք Հայրը, Ս. Սմբատ Սրբազանի և Տ. Գեղամ վարդապետի հետ Բեթղեմէի և Պարոնաթի գնաց, ձեռնադրեց իրենց անդամները և հաշուական ճշգրտեց:

● 2. նոյ. Դշ. — Լուսարարապետ Տ. Մեսրոպ Սրբազան և Տ. Կիրեղ վարդապետ ներկայ գտնուեցան Անկիւքան Եպիսկոպոսին նախագահութեամբ տեղի ունեցած անգղիական աղջկանց վարժարանի տարեկան հանգէսին: այս դպրոցին մէջ կան հայ ուսանողուհիներ:

● 3 նոյ. Եշ. — Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Ամերիկեան Դեր-Լիւպատոս Մր. Պաշտօնատ և Ե. Ք. Բնկերութեան Երեսօղէմի կազմակերպութեան գլխաւորները:

● 7 նոյ. Բշ. — Ս. Պատրիարք Հօր՝ իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Միացեալ Նահանգաց նոր հիւպատոս Ա. Ք. Սլօան, ընկերակցութեամբ Մր. Պաշտօնատի:

● 8 նոյ. Դշ. — Ս. Պատրիարք Հօր՝ իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Խալիլոյ նոր հիւպատոս Կոմ. Մարիանօ տի Անճելիս:

● 9 նոյ. Դշ. — Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ զիւանապետ Պ. Կ. Նուրեանի, փոխադարձ այցելութեան գնաց Միացեալ Նահանգաց և Խալիլոյ հիւպատոսներուն:

Նոյն օրը, երեկոյեան, Սիւրիայէն վերադարձաւ Վսեմ. Ոսկան Պէյ Մարտիկեան, որ յաջորդօրն իսկ վերսկսաւ իր եմտական ուսումնասիրութեանց շարունակութեան:

● 11 նոյ. Ուր. — Լուսարարապետ Տ. Մեսրոպ Սրբազան և Տ. Կիրեղ վարդապետ յանուն Սրբազան Պատրիարքին ներկայ գտնուեցան պատերազմի ատեն մեռած զինուորներու գերեզմանատան մէջ կատարուած պաշտամունքին եւ պսակ մը դրին մեծ խաչարձանին ըստօրոք:

● 12 նոյ. Շր. — Տ. Սմբատ Սրբազան և զիւանապետ Պ. Կ. Նուրեան Յօսպէ գացին, ի դարձին Իեմէի ազգապատկան կալուածոց վերաբերեալ խնդիրներու առթիւ բանակցելու համար տեղւոյն քաղաքապետութեան հետ: Տ. Սմբատ Սրբազան, այս առթիւ յաջորդ օրը, Կիրակի, ներկայ գտնուեցաւ եկեղեցական պաշտամունքին, և քարոզեց:

● 14 նոյ. Բշ. — Տ. Սմբատ Սրբազան և Պ. Նուրեան վերադարձան:

● 15 նոյ. Դշ. — Ս. Պատրիարք Հօր այցելեց Ս. Քաղաքի համր-խուլերու վարժոցին տեսչուհին՝ Օր. Մառի Շէփմէն, իրեն հետ ունենալով իր սաներէն երկու զժախտ տղեկներ, որոնք չըրթուէին շարժումներու իմաստը հասկնալու եւ յօգաւորեալ ձայներով ինքզինքնին հասկցնելու տպաւորիչ փորձեր ըրին:

● 17 նոյ. Եշ. — Տ. Սմբատ Սրբազան եւ Ոսկան Պէյ քննական նպատակով Բեթղեմէի գացին:

● 22 նոյ. Դշ. — Սրբազան Պատրիարք Հօր այցելեց Հայ կաթողիկոս հասարակութեան մեծաւոր Հ. Յակոբ վարդապետ, ընկերակցութեամբ Հ. Մանուէլ վարդապետի, հայրապետական ընտրութիւնը շնորհաւորելու համար:

● 23 նոյ. Դշ. — Սրբազան Պատրիարքը, Տ. Սմբատ Սրբազանի և զիւանապետ Պ. Կ. Նուրեանի ընկերակցութեամբ այցելեց Վերձ արտաի վրայ կառուցուող մեծ շէնքերը: առաջին յարկը արդէն յրանալու մօտ է: Կարգադրուած է որ մինչև Մուհարրէմ, այսինքն եմտական տարին, աւարտի շէնքը, որպէսզի անմիջապէս կատարուի վարձատուութիւնը:

● 28 նոյ. Բշ. — Սրբազան Պատրիարք Հօր հրաժեշտի այցելութեան եկաւ Ղպտոց Երեսօղէմի Եպիսկոպոս Տ. Վասիլոս, ձմրան պատհանաւ Եգիպտոս երթալուն առթիւ:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՒ ԲԵՄԱԿԱՆ

● 5 նոյ. Շր. — Դիւտ Խաչի տօնի կիրակմուտի առթիւ, ըստ սովորութեան, Սրբազան Պատրիարք Հօր նախադրեցութեամբ Միաբանութիւնը շնորհաւորեց Թափօրով գնաց Ս. Յարութիւն, ուր երեկոյի պաշտամունքը կատարուեցաւ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ:

● 6 նոյ. Կիր. — Ս. Յարութեան Տաճարի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ զիշերային եւ աւաւտեան պաշտամունքը: Տ. Սիոն վրդմատոյց սուրբ պատարագը: Ս. Պատրիարքը քարոզեց օրուան տօնին առթիւ, կատարուած խաչի զիւտին մէջ մասնանշելով մոռցուած կոչումը վերադարձնելու պարտականութեան խորհուրդը:

Պատարագէն վերջը կատարուեցաւ տարւոյն ամենէն մեծահանգէս Թափօրներէն մին: Ս. Պատրիարքը ամրոցական զգեստաւորուով, ամպնովանի տակ, ի ձեռնին կը կրէր Կենաց Փայտի մասունքին մեծ խաչը, զոր անձամբ բարձրացուց Խաչզիւտի ստորերկրեայ սրբավայրէն: ամրոց եկեղեցականներէ եւ ժողովուրդէն կազմուած Թափօր Ս. Պատրիարքին հետ այսպէս երեք անգամ դարձաւ Ս. Գերեզմանին շուրջը, Խաչի շարականներու զմայլանքով լեցնելով բրիտանիկութեան ընդհանրական մեծ Տաճարը: Ներկայ էին Երեսօղէմի ամրոց հայութիւնը, տեղացիք եւ զաղթականք:

11 նոյ. Ուր. — Ս. Պատրիարք Զօր Նախագահութեամբ, այսօր Մայր տաճարին մէջ, յետ առաւօտեան ժամերգութեան, կատարուեցաւ Զոհեհանգիստ, Մեծ Պատերազմին մէջ թոյր մեռածներուն համար:

12 նոյ. Շր. — Ս. Յարութեան Տաճարի տարարին գաւիթին մէջ մեզ պատկանած Ս. Յովնանէն մատուռին մէջ մատուցուեցաւ այսօրուան Աթոռի պատարագը, զոր կարելի չէր եղած իր բուն օրը՝ Աւետարանչաց տօնին՝ կատարել, օրի անյարմարութեան հետեւանքով: Ժամարարն էր Տ. Պարգեւ վարդապետ:

13 նոյ. Կիր. — Մայր Տաճարին մէջ պատարագեց Տ. Գեղամ վարդապետ. քարոզեց Տ. Տիրան վարդապետ, որ քաջատրեւով սրբոյն Պօղոսի բմբրուն մը առաքելական կոչումի մասին, զայն ներկայացուց իրբն առաւելածային պատգամաւորութեան պաշտօն մը մարդկային կեանքի բարոյական ազնուացման նպատակով:

Այսօր, յետ սուրբ պատարագի, կատարուեցաւ պաշտօն հանգստեան վասն հոգւոյ ողբացեալ Լեւոն Զիլինկիրեանի, որուն յիշատակին համար սիրոյ եւ յարգանքի խօսք մարտասանեց Ս. Պատրիարքը, արարողութիւնէն անմիջապէս առաջ:

17 նոյ. Եշ. — Երզնկացի միաբան ծերունի Արքահամ պատալ. Յովսէփ քաղմամբայ խոհարարը երէկ վախճանած ըլլալով, այսօր յուղարկուորութիւնը կատարուեցաւ պատշաճ վայելչութեամբ:

18 նոյ. Ուր. — Հրեշտակապետաց տօնի նախատեանկ եւ երեկոյի ժամերգութիւն կատարուեցաւ Ս. Հրեշտակապետաց վանուց տաճարին մէջ:

19 նոյ. Շր. — Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւն եւ սուրբ պատարագ կատարուեցան նոյն տաճարին մէջ, Հրեշտակապետաց տօնի առթիւ:

Տնօրէն Ժողովոյ անդամ Տ. Հայկազուն վարդապետ Յովսէփ մեկնեցաւ վաղը քարոզելու համար տեղւոյն եկեղեցիին մէջ, հայրապետական զոհարանական մաղթանքին առթիւ:

25 նոյ. Ուր. — Տ. Սմբատ Սրբազան, ընկերակցութեամբ ութ վարդապետներու եւ երկու սարկաւազաց, յանուն պատրիարքարանիս պատուեց յուղարկուորութիւնը Բեթղեմի հայ հասարակութեան նահապետին, Մարկոս էֆ. Նասարեանի, որ այս առաւօտ մեռած էր իննսուներեք հասակի մէջ: Ս. Աթոռոյ իրաւանց հաւատարիմ պատուական ազգային մըն էր, հայր քաղմամբով ընտանիքիլը պատկանէր Մշեցիներու այն զեղրաստանին, որուն նախահայրը եղած է Պարոնտէր Գրիգոր մեծանուն պատրիարքի սպասաւոր Մշեցի Ներսէս:

27 նոյ. Կիր. — Ս. պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի Հայկական Գողգոթայի վերնամասումուն մէջ: Քարոզ յիսուեցաւ այսօր, միւս քրիստոնէից պաշտամունքին հետեւանքով յառաջ եկած քաղմամբանց պատճառաւ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ

Ժառանգաւորաց բաժինի նոր ուսանողաց թիւը լրացած ըլլալով ճոյնքերի առաջին կիսուն, դասախօսութիւնք նոր ծրագրի համեմատ իրենց վերջնական կառնեմաւորութիւնք ստացան:

Պ. Ներսէս Թամամեան, որ Պէրպլեւան վարժարանի քննադէր Դանիէլի մէջ աւարտելէ վերջ, իր երկու տարիներ ետ հետեւած էր Սողոմոնի դասախօսութեանց ի Բարիկ, Ժառանգաւորաց դասաւանդութեան օգնական ուսուցչութիւնք ստանձնեց:

Ուսումնական Խորհուրդը ճնշիմութիւններու ըրաւ «Սիոն» ամսաթերթի բարգաւաճման, «Եղիշէ Պատրիարք Դուրեան» մեջանակի յառաջիկայ տարիէն սկսելով գործադրութեան, եւ Տպարանի առաւելագոյն զարգացման համար:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ կ'առնանագրենք հետեւեալ նուէրներ:

Սիւնիք

Երուսաղէմացի ճարտարապետ Մեծ. Տիար Մեքիկէ Մեքիւեան, իր մատակարար զաւակին Հայկի մահուան տխուր առիթով, 20 օրինակ Սիւնի կը նուիրէ աղքատիկ կրթական հաստատութեանց:

Կիւպէկեան Մասնադատունիք Ս. Յակոբեանց

1. — Զոգ. Տ. Համազասպ Վրդ. Ղազարեանէ 1. Առաւելածայուն 1873.
2. Միւրիւնարեան Յօրիւն, 1701-1901
3. Աղուանիք երկիր եւ Դրացիք (Մակար Ծ. Վրդ. Բարխուդարեանց).
4. Սարկաւազին Տարեցոյցը, 1932.
5. Գլխի ճակատի զէպքերը (Միւրան Թուրիկեան).
6. Պատարագամատոյց Հայերէն եւ Անգլիերէն, Լոնտոն, 1887.
7. Զարգը երկնից առ Ապոլոն Իշխան (Յովհաննէս Վրդ. երզնկացի).
8. Սովիւրք Հայկականք, 1853, Հատար Ա.
9. The Czechoslovak Republic (Jaroslav César and Frantisek Pokorny, Prague, 1922.
10. Russia pode Skipetrome Romanoveixe, S.-Peterburge, 1912.
2. — Մ. եւ Մ. Պարսմենէ «Կեանք եւ Արուեստ» Տարեգիրք, Գ. Տարի, 1933.
3. — «Հայ Մշակոյթի Օր», Հրատարակութիւն Հայ Դրական Ակումբի, Փարիզ, 1932.

